

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 14882/2558

นางปิ่น แก้วกาหลง กับพวกโจทก์ นายสมหมาย แนนอุดร กับพวกผู้ร้องสอด นางดุ่ม แนนอุดรจำเลย
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1381, ป.พ.พ. มาตรา 1733, ป.วิ.พ. มาตรา 223 ทวิ

ย่อ / หลักกฎหมาย

การที่จำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกจดทะเบียนโอนสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทซึ่งเป็นทรัพย์มรดกเพียงอย่างเดียวของเจ้ามรดกมาเป็นของจำเลยในฐานะผู้จัดการมรดก เป็นการครอบครองทรัพย์มรดกนั้นในฐานะผู้จัดการมรดกแทนทายาทอื่นทุกคนรวมถึงโจทก์ทั้งสองและผู้ร้องสอดทั้งสองด้วย แม้หลังจากนั้นจำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกได้จดทะเบียนโอนสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทมาเป็นของจำเลยในฐานะส่วนตัว ก็จะต้องถือว่าจำเลยในฐานะส่วนตัวได้เปลี่ยนเจตนาการครอบครองที่ดินพิพาทจากการครอบครองแทนทายาททุกคนมาเป็นการครอบครองในฐานะส่วนตัวหาได้ไม่ เพราะจำเลยยังมิได้บอกกล่าวไปยังทายาททุกคนว่า ไม่มีเจตนายึดถือทรัพย์มรดกแทนทายาททุกคนต่อไปตาม ป.พ.พ. มาตรา 1381 ดังนั้น เมื่อจำเลยยังมิได้ดำเนินการจัดแบ่งทรัพย์มรดกให้แก่ทายาททุกคนตามสิทธิของทายาทที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือตามที่ทายาทตกลงกัน ก็ต้องถือว่าการจัดการทรัพย์มรดกยังไม่เสร็จสิ้น จึงจะนำอายุความห้าปี ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1733 วรรคสอง มาใช้บังคับไม่ได้ ฟ้องของโจทก์ทั้งสองและผู้ร้องสอดทั้งสองจึงยังไม่ขาดอายุความ

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยรื้อวัดแบ่งแยกที่ดินและจดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก.) เลขที่ 2158 ตำบล (หมู่มั่น) บ้านเชียง อำเภอรวัชบุรี (ปัจจุบันอำเภอเชียงขวัญ) จังหวัดร้อยเอ็ด ให้แก่โจทก์ทั้งสองคนละ 1 งาน หากจำเลยไม่ดำเนินการให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลย จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง ระหว่างพิจารณา นายสมหมาย ผู้ร้องสอดที่ 1 นายประเสริฐ ผู้ร้องสอดที่ 2 ยื่นคำร้องสอดและขอแก้ไขคำร้องสอดว่า ผู้ร้องสอดที่ 1 เป็นบุตรของนายบุญมี ผู้ร้องสอดที่ 2 เป็นบุตรของนางดี ผู้ร้องสอดทั้งสองเป็นหลานของนายแสงกับนางสี บิดาผู้ร้องสอดที่ 1 และมารดาผู้ร้องสอดที่ 2 ถึงแก่ความตายแล้ว หลังจากนายแสงถึงแก่ความตาย ทายาททุกคนยินยอมให้จำเลยเป็นผู้จัดการมรดกและตกลงให้ใส่ชื่อจำเลยไว้ในสารบัญที่ดินพิพาทแต่เพียงผู้เดียว โดยให้ครอบครองไว้แทนทายาททุกคน เพื่อความสะดวกในการแบ่งปันทรัพย์มรดก หลังจากบิดาผู้ร้องสอดที่ 1 และมารดาผู้ร้องสอดที่ 2 ถึงแก่ความตาย ผู้ร้องสอดทั้งสองได้ติดต่อกับจำเลยเพื่อขอรับมรดกแทนที่ จำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกต้องจัดการแบ่งทรัพย์มรดกให้แก่ผู้ร้องสอดทั้งสอง แต่จำเลยเพิกเฉย ขอให้จำเลยแบ่งปันทรัพย์มรดกของนายแสงอันเป็นที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก.) เลขที่ 2158 ตำบล (หมู่มั่น) บ้านเชียง อำเภอรวัชบุรี (ปัจจุบันอำเภอเชียงขวัญ) จังหวัดร้อยเอ็ด เนื้อที่ 3 งาน 20 ตารางวา ให้ผู้ร้องสอดทั้งสองคนละ 1 ใน 8 ส่วน ของเนื้อที่ทั้งหมด โจทก์ทั้งสองให้การแก้คำร้องสอดขอให้ยกคำร้องสอด จำเลยให้การแก้คำร้องสอดขอให้ยกคำร้องสอด ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยแบ่งปันทรัพย์มรดกที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก.) เลขที่ 2158 ตำบล (หมู่มั่น) บ้านเชียง อำเภอรวัชบุรี (ปัจจุบันอำเภอเชียงขวัญ) จังหวัดร้อยเอ็ด เนื้อที่ 3 งาน 20 ตารางวา ให้แก่โจทก์ทั้งสองและผู้ร้องสอดทั้งสองคนละ 1 ใน 8 ส่วน ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ ค่าขออื่นให้

ยก จำเลยอุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลชั้นต้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 223 ทวิ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่ คู่ความไม่ได้โต้แย้งกันในชั้นนี้ฟังว่า นางน้อย นายเบา นายบุญมี นางดีและจำเลยเป็นบุตรของนาย แสง เจ้ามรดกกับนางสี โดยโจทก์ที่ 1 เป็นบุตรของนางน้อย โจทก์ที่ 2 เป็นบุตรนายเบา ผู้ร้องสอดที่ 1 เป็นบุตรนายบุญมีและผู้ร้องสอดที่ 2 เป็นบุตรนางดี ที่ดินพิพาทเดิมมีชื่อนายแสงเป็นผู้มี สิทธิครอบครอง นายแสงถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2528 เมื่อปี 2546 จำเลย ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้จัดการมรดกของนายแสง เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2546 จำเลยในฐานะ ผู้จัดการมรดกของนายแสงจดทะเบียนโอนสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทจากนายแสงให้จำเลยใน ในฐานะผู้จัดการมรดก แล้วจำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกจดทะเบียนโอนสิทธิครอบครองที่ดินพิพาท ให้จำเลยเพียงผู้เดียว มีปัญหาข้อกฎหมายที่จะต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยว่า สิทธิเรียกร้องของ โจทก์ทั้งสองและผู้ร้องสอดทั้งสองขาดอายุความแล้วหรือไม่ โดยจำเลยฎีกาอ้างว่า จำเลยในฐานะ ผู้จัดการมรดกของเจ้ามรดกได้จดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทให้จำเลย ถือสิทธิครอบครองในฐานะ ผู้จัดการมรดกและในวันเดียวกันจำเลยซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกได้จดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทเป็น กรรมสิทธิ์ของจำเลยในฐานะทายาทโดยธรรมของเจ้ามรดก โดยเจตนายึดถือเพื่อตนตามสารบัญชี จดทะเบียนและคำขอโอนมรดก เมื่อปรากฏว่าเจ้ามรดกมีทรัพย์สินมรดกอยู่เพียงอย่างเดียวคือที่ดิน พิพาท จำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกจดทะเบียนใส่ชื่อจำเลยเป็นผู้รับมรดกตั้งแต่วันที่ 11 กันยายน 2546 ถือว่าการจัดการมรดกสิ้นสุดลงในวันดังกล่าวแล้ว เมื่อโจทก์ทั้งสองและผู้ร้องสอดทั้งสองซึ่ง อ้างว่าเป็นทายาทที่มีสิทธิรับมรดกเห็นว่า การจัดการมรดกไม่ชอบ โจทก์ทั้งสองและผู้ร้องสอด ทั้งสองก็ต้องฟ้องภายในเวลาไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันที่การจัดการมรดกสิ้นสุดลงคือ ภายในวันที่ 11 กันยายน 2551 แต่โจทก์ทั้งสองและผู้ร้องสอดทั้งสองฟ้องคดีเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2557 สิทธิเรียกร้องของโจทก์ทั้งสองและผู้ร้องสอดทั้งสองจึงขาดอายุความตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1733 วรรคสอง แล้วนั้น เห็นว่า การที่จำเลยในฐานะ ผู้จัดการมรดกจดทะเบียนโอนสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทซึ่งเป็นทรัพย์สินมรดกเพียงอย่างเดียวของ เจ้ามรดกมาเป็นของจำเลยในฐานะผู้จัดการมรดก จำเลยจึงเป็นผู้ครอบครองทรัพย์สินมรดกนั้นใน ในฐานะผู้จัดการมรดกแทนทายาทอื่นทุกคนรวมถึงโจทก์ทั้งสองและผู้ร้องสอดทั้งสองด้วย แม้ หลังจากนั้นจำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกได้จดทะเบียนโอนสิทธิครอบครองในที่ดินพิพาทมาเป็น ของจำเลยในฐานะส่วนตัว ก็จะถือว่าจำเลยในฐานะส่วนตัวได้เปลี่ยนเจตนาการครอบครองที่ดิน พิพาทจากการครอบครองแทนทายาททุกคนมาเป็นการครอบครองในฐานะส่วนตัวเป็นเจ้าของแต่ เพียงผู้เดียวหาได้ไม่ เพราะจำเลยยังมีได้บอกกล่าวไปยังทายาททุกคนว่าไม่มีเจตนายึดถือ ทรัพย์สินมรดกแทนทายาททุกคนต่อไป ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1381 ดังนั้น เมื่อจำเลยยังมีได้ดำเนินการจัดแบ่งทรัพย์สินมรดกให้แก่ทายาททุกคนตามสิทธิของทายาทที่กฎหมาย กำหนดไว้หรือตามที่ทายาทตกลงกัน ก็ต้องถือว่าการจัดการทรัพย์สินมรดกยังไม่เสร็จสิ้น จึงจะนำ อายุความ 5 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1733 วรรคสอง มาใช้บังคับไม่ได้ ฟ้องของโจทก์ทั้งสองและผู้ร้องสอดทั้งสองจึงยังไม่ขาดอายุความ ที่ศาลชั้นต้นพิพากษามานั้น ชอบแล้ว อุทธรณ์ของจำเลยฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

ณัฐชัย ไวยภาษจิริกุล · เมทินี ชโลธร · โสภณ บางยีขัน

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/14882/2558>